

**АЛЕКСАНДЪР ГРИН
ЩУРМАНЪТ НА „ЧЕТИРИТЕ
ВЕТРОВЕ“**

Превод от руски: Лилия Илиева, 1984

chitanka.info

*В цялата околност нямаше жив човек,
който да го чуе.*

Сервантес

Хванал полите на мушамата му, аз се клатушках като кораб, буксуващ срещу вятъра. Той неотклонно вървеше напред и както подобава на морски вълк, напрегнато се взираше в мрака. Вятърът се носеше със скоростта на щорм и свиреше в ушите ни като орляк подлудели хлапета. Изпитата водка криво-ляво ни сгръваше вътрешно, оставяйки кожата да мръзне и да се вкочанява от ледените пръски на дъжда. В главата се мяркаха спомени: женски кикот. Добре е, ако поне веднъж на ден ти е весело.

Не знаехме къде отиваме, ала ни най-малко не се съмнявахме, че вървим тъкмо в желаната посока. Защо? Попитайте за това щурмана. Той вървеше толкова бързо, че самият аз не успях да му задам този въпрос; пък и тогава не ми идваше наум. Влачех се като сляпо кутре, весел, пиан, мокър и бърбив. Говорех страшно много. За кратко време, от момента, когато обърнахме гръб на „Моряшка среща“, аз си казах и майчиното мляко, изтръсках се като брашнен чувал; разказах всичките си сърдечни историйки, лекомислено издадох всичките си тайни, споделих всичките си съмнения и изтърсих толкова идеи, че на друг биха стигнали за цял живот. Клех се освен това с най-страшни клетви и когато щурманът започваше одобрително да ръмжи, изпадах в див възторг.

Повървахме така и се намерихме почти на две крачки от водата. Щурманът подуши солената миризма и ме задържа да не падна от кея, което се опитах да направя, като взех въздуха за продължение на калдъръма. Казах:

— Благодаря ти, не всеки би направил това на твое място. Да беше тука чичо ми, щеше да ми се усмихне мило от брега, без дори да го е грижа мога ли да различа в тъмното дяволската му усмивка.

— Искам да пия! — извика с пресипнал глас щурманът и ме хвана за хълбока. — Да пия! Или ще легна на дрейф и нека ме излапат

акулите, ако се помръдна. Достатъчно! Не съм сюнгер, но не и керемида. Не мога повече. Жаден съм.

— *Как ще си жаден* — възразих аз. — Да не искаш морска вода с портокалови кори, безсрамнико! Или ти беше малко половината буре бира, трите бутилки уиски и половинката ликьор от праскови? Ако ти е малко, кажи „да“, а ако е достатъчно — „не!“.

— Да! — възкликна той въодушевено като пророк. — Да! Да побързаме, Бил! Не е възможно всички кръчмари да са си легнали. Право на борд, пияница със скапани крака, и се дръж за мене, иначе, кълна се в копитата на сатаната, вятърът ще те катурне като пеленаче.

Тук съм принуден да направя малко отстъпление, за да запозная с щурмана ония мои читатели, които не са го срещали нито в „Моряшка среща“, нито в „Черният елен“, или в „Гуляйджийското гнездо“. Той беше мъж в пълния смисъл на думата. Рижата му грива беше гъста като юлска ръж, а широкото, червено от вятъра лице приличаше на дъската, върху която готвачът кълца месо. Казват, че целият бил в белези от сбиванията на брега заради излишен комплимент на чужда хубавица или нежелание да направи път на първия срещнат като джентълмен с кепе — но не мога да потвърдя това, тъй като щурманът никога не си е свалил ризата пред мене; а той я свалише три пъти в годината, на големи празници. На ръст беше малко по-нисък от седем фута; очите — черни като едри маслини, а всеки от юмруците му сигурно тежеше по шест фута.

Ако ви харесва, именно такъв беше по онова време. Ще прибавя още, че на дясното ухо носеше обеща, която бе свалил от покойната си жена, когато я пускали в гроба. При това, както разправят, бил казал следните знаменателни думи: „Скъпа моя Бети, не мисли, че искам да те оберат или че съм алчен като просяк в празна къща; само стани от гроба — ще ти купя обеци четири фунта, по-дебели от копчетата ми.“ Като казал това, той заплакал с глас и измъкнал обещата от ухото на покойната — за спомен, както обяснил.

Държах се за мушамата на този човек, докато, обзети от копнежа по невъзможното, скитахме из спящите улици. Не зная било ли е някога по-тъмно, както през тази нощ. Вятърът буйстваше като дузина вързани псета; нахвърляше се свирепо, отляво и дясно, отзад и отпред, късаше дрехите и затрудняваше дишането. Дъждът ни поливаше ревностно като градинар, макар че не бяхме рози, краката ми джвакаха

в ботушите, вкочанясваха се и накрая престанах да ги усещам. Минахме по една улица, после по друга; завихме и се мотахме из някакви слепи улички, но никъде не видяхме светлина, освен искриците на собствените си очи. Плътно затворените капаци скърцаха на ръждясалите панти, от водосточните тръби шуртеше вода и мракът, по-черен от мислите на осъдения на смърт, се промъкваше в сърцата ни, жадни за веселба.

Накрая щурманът не издържа. Така стисна зъби, че изскърцаха по-високо от развален ветропоказател, тропна с крак и се закова на място като привързано с въжета буре. Аз се опитах безрезултатно да го вдигна, но всичките ми усилия предизвикаха взрив от проклетия, отправени към небето, ада, кръчмарите, моята особа и към съвсем невинната шхуна „Четири ветрове“, която кротко си дремеше до вълнолома близо до два катера.

— Не мърдай! — гръмогласно изрева щурманът, набирайки колкото може повече въздух. Това беше признак, че има намерение да държи реч, както винаги в подобни и други критични случаи — Не мърдай, ти казвам. Ще събудим целия град или ще си захъркаме тук хубавичко като някакви готвачки или преяли бакали! Как? Двама джентълмени искат да пият, а не могат, защото в този скапан град живеят мармоти?! Ей, вие, дете живеете тук. — Той отиде до най-близката врата и удари по нея толкова силно с юмрук, че разтресе нощта. — Ей, на вас говоря, ставайте! Искаме да се запознаем с вас. Ако не чувате, ще думкам тук като маймуна на панаир, докато се просна в калта! Събудете се, сухопътни плъхове, лукови глави, чукундури! Само една бутилка — и ще си отидем! Плащаме в брой!

В беса си той съпровождаше всяка дума със съкрушителни удари. Сърцето ми замря. Всяка минута очаквах да ни заобиколи тълпа стреснати хора и тогава щеше да стане лошо. Но за мое безкрайно учудване цареше гробна тишина, нарушавана само от виковете на дръзкия щурман и воя на вятъра.

— Сливи ли имате в устата — продължи спътникът ми след малка почивка, тъй като вече пресипна. — Или смятате, че няма за какво да си говорим? Ще има да вземате! Ще викам до разсъмване, защото няма пристанище в света, където не бих сменил злато за петачета и сребро за пищялка! Освен вас има още жълти, черни и кафяви дръвници, а има и такива, дете лъщят по-силно от вашите

медни кафеници! В Хавана ловят рибата с харпуни, а в Судан с куки. А знаете ли къде правят най-хубавия хляб, ленивци! Аз знам — в Лисабон; защото той там е бял и мек като осемнайсетгодишна мома! Ще ви кажа, че в Индия има слонове и дворци, тигри и бисерни миди. В океана, където живея, както вие под ламаринените покриви, водата е прозрачна на три аршина, а рибите летят във въздуха като гарги! Това ви го казвам аз, щурманът на „Четириете ветрове“, макар че я кърпиха миналата година! Опитайте се да се поразходите из Валпарайзо без свестен револвер — ще ви обелят като аспержи. Казвам ви, че в морето стават чудеса, когато собственият ви кораб плава, всичко ви е като пред огледало! А не ви съветвам да ходите, където танцуват гейшите — лигите ще ви потекат. Хей, прасенца! Ще ви кажа, че има места, където ананасите ги купуват с кошници и са по-евтини и от ряпата. Виждали ли сте небе, под което ти се иска да се смееш на глас от зори до мрак, сякаш ангели те гъделичкат по носа с краищата на крилетите си? Ами гори, пред които вашите цветни градини са като лехи със зарзават пред облаци на залез? В Шанхай фунт чай е шест пени, и то първо качество. Кълна се в лелята на дявола, ако има такава, че видях с очите си раковини, по-големи от кошници и шарени като дъгата. Ако не бях пиан, щях всички ви да измъкна на палубата и да ви дам на първо време по двацет шилинга на месец. От какво ви е страх? Можете да си вземете вашите тенджери, кревати и гърнета с миризлив грах, отгоре на това и чифт гъски, ако имате. Ще ви позволя дори да мърсите кораба с разни фурнаджийски пъртушини! Не плачете, чорапчии, обуцари, ковачи, пивовари, бакали и мошеници! Миналото ви ще си остане с вас, можете да го предъвквате като кози, колкото си щете. Хей, казвам ви; скачайте, скачайте от прозорците! Ще ви покажа нова бизан-мачта от най-сухия дъб на земята.

И тъй като както преди никой не пожела да стане от топлото си легло, за да изругае щурмана, той започна да друса вратата с настървение, равно на жаждата му. Силното думкане задрънча по уличките. Аз дръпнах щурмана за ръкава, без да обръщам внимание на ругатните му, и казах:

— Запуши си устата — или искаш да ни пречукат за нищо и никакво?

Но упорството му беше страшно. Той вече търсеше подходящ камък от калдъръма, когато изведнъж непознатата личност се появи

иззад ъгъла и попречи на обясненията ни. Беше нощният пазач.

— Какво правите, скитници? — викна той, като наближи и насочи червената светлина на фенера към главите ни. — Тази къща е запустяла и в нея не е стъпвал човешки крак от миналата Коледа! Няма що, хубава работа — да си хабиш юмруците във вратата!

И аз чух от устата на щурмана нова, но вече недостойна за печатане реч, която той завърши със следните думи:

— Нека пукне оня, дето е напуснал тази барака, без да закове под фенера надпис:

ТУК ЖИВЕЯТ МИШКИ!

Тръгнахме отново. Щурманът бързо крачеше към пристанището и аз едва го догонвах, хванал полите на мушамата му.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.